

Burhanettin Duran

bduran@setav.org

YEREL SEÇİMLERE GİDERKEN SİYASİ PARTİLERİN HALİ PÜRMEHALİ

YENİLGİNİN ARDINDAN HAYAL KIRIKLIĞINDAN KURTULAMAYAN MUHALEFETİN TEKRAR BİR ARAYA GELMESİ İÇİN “ERDOĞAN KARŞITLIĞI”, YETERLİ MALZEMİYİ VERMİYOR. MUHALEFETİN, YEREL SEÇİMLERE GİDERKEN İLKELER ETRAFINDA BİR ARAYA GELEBİLECEK TAKATİ DE YOK. İL BAZLI İŞ BİRLİKLERİNİN ÖTESİNDE YENİ BİR İTTİFAK ANLAYIŞI DA GÖRÜNÜMÜYOR. AYRICA, ERDOĞAN’IN AĞIR ELEŞTİRİLERİ, İÇE KAPANIK YAPTIKLARI MUHASEBE SÜRECİNİ DE SEKTEYE UĞRATABİLİR.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, AK Parti'nin 22. Kuruluş Yılı Dönümü Programı'na katılarak konuşma yaptı. (Emin Sansar/AA, 24 24 Ağustos 2023)

AK PARTİ HENÜZ
22 YAŞINDA
DOĞRULAR İÇİN
HEP İSBASINDA

AK PARTİ HENÜZ
22 YAŞINDA
DOĞRULAR İÇİN
HEP İSBASINDA

AK PARTİ HENÜZ
22 YAŞINDA
DOĞRULAR İÇİN
HEP İSBASINDA

AK PARTİ HENÜZ
22 YAŞINDA
DOĞRULAR İÇİN
HEP İSBASINDA

AK PARTİ HENÜZ
22 YAŞINDA
DOĞRULAR İÇİN
HEP İSBASINDA

Kuruluşundan 14 ay sonra tek başına iktidar olan AK Parti'nin diğer Türk siyasi partileri ile kıyaslanamayacak, özgün bir hikayesi var. 1990'ların siyasi ve ekonomik krizlerine çözüm bulmak için yola çıkan AK Parti, ülkenin başında Demokles'in kılıcı gibi sallanan büyük sorunların büyük bir kısmıyla hesaplaştı. Dünya siyasetinin gidişatını çok iyi analiz ederek, ideoloji yerine "mümkün ve rasyonel olanı" tercih etti. Millet iradesini temsil için içerde Kemalist vesayetle mücadele ederken, siyasetçinin darbeyi engelleyerek failerini yargılayabileceğini gösterdi; hükümet sistemini değiştirmek dahil ülkenin kaderi ile ilgili en kritik kararları alabileceğini ispat etti. Dışarda da otonom dış politika ile Türkiye'nin uluslararası statüsünü yükseltme kavgası verdi. Hem hakkaniyet için uluslararası sistemin yapısını eleştirdi hem de milli çıkarlar için gerektiğinde gerilimden kaçmadı. İstisnai bu hikâyede, çok sayıda insanın katkısı ve milletin teveccühü var. Ve kuşkusuz AK Parti'nin başarısının arkasında Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın siyasi performansının, liderliğinin ve her kritik aşamada millettten destek alabilmesinin ayrı bir yeri bulunuyor. AK Parti'nin 21 yıllık iktidar deneyiminin incelenecek çok boyutu var. SETA dört ciltlik çalışmayla AK Parti'nin dış politikadan yerel yönetimlere kadar Türkiye'yi nasıl dönüştürdüğünü mercek altına aldı. Bu eserleri okuyucularımın dikkatine sunarım.

28 Mayıs akşamı, Mart 2024 yerel seçimlerine hazırlanmaya başlama iradesi gösteren AK Parti'nin dinamizmi, muhalefetin dağınık halinden ayrışıyor. Başta İstanbul ve Ankara olmak üzere muhalefetin elindeki büyükşehirleri almak için yoğun çalışmalar yürütüyor. Enflasyon ile mücadelenin getirdiği sıkıntılar, AK Parti'nin İstanbul ve Ankara'da yüzleşmesi gereken zorluklar olarak görünüyor. Yine muhalefetin, ekonomik zorluklarla birleşen

sığınmacılar konusunu kullanması diğer bir mesele. CHP'li belediyelerin hizmet ve proje üretmedeki zayıf performansı ise Cumhuriyet için bir avantaj durumunda. En önemli avantaj ise kuşkusuz yeterli muhasebeyi yapamayan muhalefetin iç çekişmeleri ve dağınıklığı.

Muhalefetin Dağınık Hali

AK Parti yerel seçimler için yeniden sahaya dönerken muhalefet cephesindeki dağınıklık devam ediyor. Seçim yenilgisinden sonra ciddi bir liderlik krizi yaşamayan İYİ Parti, muhalefetin en hızlı toparlanan partisi olmak istiyor. Akşener, 26 Ağustos'taki konuşmasında Kılıçdaroğlu'nun adaylığını engelleyemediği ve İmamoğlu veya Yavaş'ı aday olmaya ikna edemediği için Türk milletinden özür diledi. Bütün siyasi partileri, Mart 2024 yerel seçimlerine "ayrı ayrı girmeye" çağırıyordu. Bu çağırının sebebinin de ittifak sisteminin getirdiği kutuplaşmanın ve toplumsal ayrışmanın partilerin kendilerine ait siyaset alanlarını zayıflatması olarak belirtti.

Partisi için üçüncü yol arayışında olan Akşener'in "yeni bir başlangıç" vizyonu oluşturabildiği söylenemez. Birkaç konuşmadan daha fazlasına, yani tutarlı ve ısrarcı bir siyasete ihtiyacı var. İYİ Parti'nin kendisine yeni bir çizgi ve söylem kurmasının önündeki temel engel, daha baştan ideolojik fay hatları üzerine kurulmasıdır. Ne tarafa meyletse kaybediyor. Bir tarafında AK Parti ve MHP, diğer tarafında CHP varken, İYİ Parti'nin güçlü bir çıkış yapma imkânı çok çok sınırlı. 21 yıldır iktidarda olan AK Parti ve lideri Cumhurbaşkanı Erdoğan merkez sağ öylesine kuşatıyor ki, İYİ Parti'ye ancak aşırı sağa savrulma kalıyor. Gerçi orada da Zafer Partisi'ne kaybedilen ve kaybedilebilecek oylar var. CHP ise Kemalist-seküler oylara daha rahat hitap ediyor.

Muhalefetin dağınıklığının bir yansıması da altılı masada yer alan küçük sağ partilerin yerel

seçimlerde aday çıkarıp çıkarmama gündeminde görülebilir. Bir yandan küçük sağ partilerin yerel seçimlerde oy tabanını görmeye ve genişletmeye ihtiyacı var. Aday çıkarmamak, iddialarından büyük ölçüde vazgeçmeleri demek. Mayıs 2023 seçimlerine CHP listesinden girmenin olumsuz etkisinin kalıcılışmaması ve dahası sağ seçmenin farklı gruplarına hitap edebilmek için aday çıkarmak durumundalar. Bu sebeple DEVA, SP ve GP genel başkanlarından CHP'ye dair kısmen ve titrek eleştiriler geldi.

Diğer yandan muhalefetteki sağ partilerin "tartıya çıkmak" dışında çok bir şansı olmadığı düşünülürse, CHP'yi çetin pazarlıklara zorlamada, elleri zannettikleri kadar güçlü değil. 2019 ve 2023 seçimlerinde CHP'ye oy veren sağ seçmeni, CHP'li adaylar yeniden ikna etmeye çalışacaktır. Akşener'in Mayıs 2023 seçimlerine giderken İmamoğlu ve Yavaş'a gösterdiği yakın ilginin İYİ Parti seçmenini etkilemiş olması durumu da var. Bu yüzden İYİ Parti İstanbul ve Ankara'da aday çıkarsa bile, seçmen İYİ Parti adayına beklendiği ölçüde oy vermeyebilir.

Mevcut avantajların farkında olan Kılıçdaroğlu, altılı masadaki sağ parti liderlerinin açıklamalarına hiçbir yorum yapmıyor. Kılıçdaroğlu'nun suskunluğunun sebebi bu tür yorumlara cevap vermesinin, muhalefetteki dağınıklık üzerinde çarpan etkisi yapacağını bilmesi. Yine, altılı masa partilerine, HDP/YSB'ye ve hatta Zafer Partisi'ne yerel seçimlerde şehir bazlı iş birliği için ihtiyacı var. Dolayısıyla olası iş birliğinden yine en çok kazananın CHP olma ihtimali bulunuyor.

Muhalefet partilerinin çelişkisi tam da burada: Büyükşehirlerde ayrı aday çıkarmadan, İYİ Parti üçüncü yol iddiasını seçmene anlatamaz ve 2028 iddiasından şimdiden vazgeçmiş olur. Aynı şey diğer küçük sağ partiler için de geçerli. HDP/YSB de aday çıkarmazsa oy kaybetmeye devam edecek.

28 Mayıs akşamı, Mart 2024 yerel seçimlerine hazırlanmaya başlama iradesi gösteren AK Parti'nin dinamizmi, muhalefetin dağınık halinden ayrışıyor. Başta İstanbul ve Ankara olmak üzere muhalefetin elindeki büyükşehirleri almak için yoğun çalışmalar yürütüyor. Enflasyonla mücadelenin getirdiği sıkıntılar, AK Parti'nin büyükşehirlerde yüzleşmesi gereken zorluklar olarak görünüyor.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın CHP Eleştirisinin Anlamı

Mehmet Kaman/AA,
14 Haziran 2023

Cumhurbaşkanı Erdoğan, muhalefete sert eleştiriler yöneltmeye devam ediyor; "Kalitemize ve kalitemize uygun bir muhalefet bulamadık" dedi, "17 kez sandıkta yenildiler, hatalarından ibret almadılar" dedi, "CHP'nin faşist kodları asla değişmiyor, sandığın meşruiyetini tartışmaya açarak faşizm yapıyor" dedi, 13 seçim kaybeden Kılıçdaroğlu'nun "onurluca geri çekilmeyi dahi beceremediğini" ve hatta "terör örgütünün siyasi uzantıları dahil kimlere neleri taahhüt ettiğini açıklamadığını" söyledi, "Kılıçdaroğlu ve CHP'li oligarkların pişkinliklerinin, en fazla Gazi'nin hürmetine CHP'ye oy veren vatandaşları rahatsız ettiğini" belirtti.

Erdoğan eleştirilerini, "Muhalefetin ülke yönetme kapasitesi yok" ve "Sorun varsa çözecek olan Cumhuriyet İttifakı olarak biziz" argümanlarıyla özetlerken, şu çarpıcı cümleyi de kullandı; "Ölmüş atı kamçılamanın kimseye faydası olmaz."

Yerel seçimlere gidilen dönemde, Erdoğan'ın muhalefete yönelttiği yüksek tonlu eleştirilerin Mayıs seçimlerinden ağır yenilgi ile çıkan altılı masa partilerini ziyadesiyle rahatsız edeceği açık. Zira Erdoğan, muhalefetin seçim öncesi ittifakının sorunlu olduğunu ve yenildiklerini söylemekle kalmıyor, mevcut dağınıklıktan çıkamayacaklarını da vurguluyor. Ve Erdoğan muhalefet eleştirisinde CHP'yi ve Genel Başkanı Kılıçdaroğlu'nu odağa koyuyor. Peki neden? Kendi iç çekişmeleri ile uğraşan muhalefete ağır şekilde yüklenmek, muhalefeti toparlanma eğilimine sevk etmez mi? Onlara Erdoğan karşıtlığı sermayelerini hatır-

latmaz mı? Partisinde ve topladığı masada sıkıntılı bir süreç yaşayan Kılıçdaroğlu'nu rahatlatmaz mı?

Seçimi kazandığı 28 Mayıs 2023 akşamı, Mart 2024 yerel seçim kampanyası başlatan Erdoğan, zihinlere gelen bu ve benzeri soruların hiçbirini umursamıyor. Siyaseten elinin güçlü olduğunu görerek, yerel seçimlerde muhalefet adaylarını yıpratmak söylemleri, şimdiden yaygınlaştırıyor. Mart seçim kampanyasını, Mayıs seçimlerinin başarısına eklemek istiyor. Yenilginin ardından hayal kırıklığından kurtulamayan muhalefetin tekrar bir araya gelmesi için "Erdoğan karşıtlığı", yeterli malzemeyi vermiyor. Artık fazlasıyla tüketilmiş ve kurulan "büyük koalisyon" rağmen işe yaramamış bir malzeme bu. "Ortak politikalar mutabakat metni" neredeyse tümüyle unutulmuş muhalefetin, yerel seçimlere giderken ilkeler ya da politikalar etrafında bir araya gelebilecek takati yok. İl bazlı iş birliklerinin ötesinde yeni bir ittifak anlayışı veya modeli görünmüyor. Ayrıca, Erdoğan'ın muhalefete ağır eleştirileri, içe kapanık yaptıkları muhasebe sürecini de sekteye uğratabilir.

Önümüzdeki aylarda siyasetin gündeminin daha fazla hareketleneceği düşünülürse Erdoğan'ın muhalefet eleştirisi hız kesmeyecektir. Bu ortamda CHP'nin genel başkanlık krizini tümüyle netleştirmeye ve muhalefeti yerel seçimler için yeniden bir araya getirme çabasına ihtiyacı var.

İYİ Parti'nin kendisine yeni bir çizgi ve söylem hedeflemesinin önündeki temel engel, daha baştan ideolojik fay hatları üzerine kurulmasıdır. Ne tarafa meyletse kaybediyor. Bir yanında AK Parti ve MHP, diğer yanında CHP varken, güçlü bir çıkış imkânı çok sınırlı. 21 yıldır iktidarda olan AK Parti ve Erdoğan, merkez sağ öylesine kuşatıyor ki, İYİ Parti'ye ancak aşırı sağa savrulma kalıyor.

Parti içi çekişmeden sonra Kılıçdaroğlu'nu çetin pazarlıklar bekliyor. Akşener'in başlattığı ittifak eleştirisini devam edip ettirmeyeceği ve üçüncü yol arayışını daha iddialı ve belirgin hale getirip getirmeyeceği altılı masanın diğer sağ partilerini de etkileyecektir. Muhalefet partileri, yerel seçimlerde varlık göstermenin yolunu bulmak zorunda. Aksi takdirde hem önümüzdeki beş yılda hem de 2028 seçimlerinde seçmene ulaşmakta zorlanacaklar. **K**